

Atom Posten

Netavis om radioaktivt affald i Danmark

onsdag, den 16. september 2015

Referat af Workshop i ØSU Bruxelles 7.9.15 om Borgerinddragelse og Atomaffaldshåndtering

7.9.15 blev der i Bruxelles afholdt en workshop om borgerinddragelse i forbindelse med håndtering af atomaffald (RWM/Radioactive Waste Management).

Initiativtageren var et udvalg i den rådgivende EU-institution Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, EØSU, der repræsenterer arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer og andre interessegrupper i de 28 EU-medlemslande. Konkret var det Gruppen Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet (TEN), hvis medlemmer kan ses her, der stod for workshoppen.

Anledningen var Euratom direktivet af 19.7.2011 om **fastsættelse af en fællesskabsramme for ansvarlig og sikker håndtering af brugt nukleært brændsel og radioaktivt affald**.

Betragtningerne, der ligger bag direktivet, er if. indledningens pkt. 21 at nå frem til "**deponering i passende anlæg som slutpunktet**": "Oplagring af radioaktivt affald herunder langtidsopbevaring, er en foreløbig løsning, men ikke et alternativ til deponering".

Direktivets artikel 10, der handler om at **nødvendige oplysninger stilles til rådighed for borgerne og disses deltagelse i beslutningsprocessen**, var i fokus på mødet.

Artikel 10 i Euratom direktivet

Gennemsigtighed

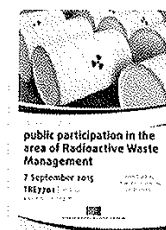
1. **Medlemsstaterne sikrer, at de nødvendige oplysninger** vedrørende håndtering af brugt nukleært brændsel og radioaktivt affald **stilles til rådighed for arbejdstagerne og offentligheden**. Denne forpligtelse omfatter, at den kompetente tilsynsmyndighed skal **informere** offentligheden på de områder, der ligger inden for dens kompetence. Oplysninger skal **stilles til rådighed** for offentligheden i overensstemmelse med national lovgivning og internationale forpligtelser, forudsat at dette ikke bringer andre interesser i fare, herunder bl.a. sikkerhed, der er anerkendt i national lovgivning eller internationale forpligtelser.

2. **Medlemsstaterne sikrer, at offentligheden får de nødvendige muligheder for at deltage effektivt i beslutningsprocessen** vedrørende håndtering af brugt nukleært brændsel og radioaktivt affald i overensstemmelse med national lovgivning og internationale forpligtelser.

Da slutdeponering er slutpunktet, var et af de ord, der svævede i luften dagen igennem "acceptabilitet" i forbindelse med borgerinddragelse.

Mødelederen Richard Adams, medlem af ØSU, havde været ordfører på TEN's høringssvar om Euratom-direktivet af 19.7.2011, og han var en aktiv og engageret mødeleder dagen igennem.

Borgerinddragelse og atomaffald

- IN ENGLISH
- 3 interviews med eksperter om uranmineprojekt Kvanefjeld
- Om os
- Oversigt over alle indlæg på ATOM POSTEN
- NY mere overskuelig side om sagen om det radioaktivt affald
- Annes side om det radioaktive affald i Danmark
- Annes franske blog
- Artikler om Hollands mellemlager
- Indlæg om Uran og Grønland
- 5 Indlæg: Kafka i Atomaffaldet
- 8 Eventyr om Affaldet på Risø
- Indlæg om høringssvar fra Tyskland

Blog-arkiv

▼ 2015 (68)

▼ september (3)

Spillet om Mellemlageret

Referat af Workshop i ØSU Bruxelles 7.9.15 om Borg...

Flygtninge i Europa

► august (4)

► juli (4)

► juni (12)

► maj (5)

► april (5)

► marts (17)

► februar (8)

► januar (10)

► 2014 (97)

► 2013 (65)

Her er presentationer fra dagens program.

Efter formanden for TEN, Stéphane Buffetaut, havde budt velkommen, gav Dr. Paul Dorfman fra the Energy Institute University College London et indlæg Setting the scene: Radioactive waste management – its perception and acceptance.

Dorfman gennemgik artikel 10 i Euratom direktivet og sagde, at **borgerinddragelse er kommet for at blive**. Det er ikke bare et vedhæng. DAD er død. DAD står for "*Decide, Announce and Defend*", der hviler på "*Vi ved bedst - I behøver kun at blive informeret*".

Borgerinddragelse skal sikre, at fremtidig politikker møder EU-offentlighedens behov og sikre, at de politiske valg ikke bare er socialt, kulturelt og politisk acceptable, men også teknologisk gennemførlige.

Dorfman understregede, at fordi investeringer i RWM har meget lange tidsperspektiver er det vigtigt, at EU-borgerne spiller en nøglerolle, når der skal tages kritiske, sociale, etiske, miljømæssige og økonomiske beslutninger. Regeringer og industri må forstå, at offentlighedens accept af RWM er vigtig. Borgerne vil involveres i problemer, der berører dem, og **forskning viser, at borgerne godt kan arbejde med komplekse data**, sagde Dorfman. Men det er vigtigt, at der stilles ressourcer til rådighed for borgerne, så de bl.a. kan få adgang til uafhængig ekspertise.

Dorfman understregede flere gange, at **det der tæller er processen, og nøglen er tillidsopbygning**: "*To go a little slower to get it quicker*" og "*Keep an open mind*".

Hvis borgerinddragelse skal gøres rigtigt er et af nøgleordene for succes tillidsopbygning gennem

- ligefrem og åben forhandling,
- klarhed mht. formål, mekanismer og mål
- inddragelse af forskellige interessenter
- balanceret information og vidensdeling
- uafhængig ekspertise
- gode mekanismer for ansvarliggørelse
- passende overblik og evaluering
- fair fordeling af ressourcer

Dorfman fremhævede borgernes mulighed for brug af Aarhus-konventionen. Den giver offentligheden adgang til oplysninger om og medvirken i beslutningsprocesser om lokale, nationale og internationale miljøsager.

Repræsentanten for Europa-Kommissionen General direktoratet for Energi Jean-Claude Venchiarutti gennemgik Euratomdirektivet, især artikel 10 og talte om socialisering af viden. Han talte om betydningen af et offentligt forum og borgmestrenes, borgernes og religiøse/ikke-religiøse foreningers rolle.

Venchiarutti talte også om tiden efter lukningen af slutdepotet. Hvordan overføres viden om det til senere generationer, og hvordan nås frem til enighed om det? Han talte om platforme for medlemslandene med flere aktører, der kan føre programmerne til ende uden afstandtagen fra befolkningens side.

Da Venchiarutti blev spurgt om betydningen af tillidsopbygning, måtte han melde pas.

Gianluca Ferraro, videnskabelig medarbejder i Europa-Kommissionens Joint Research Center (JRC) og forfatter til en rapport om borgerinddragelse talte bl.a. om, hvordan man genskaber tillid mellem borgere og myndigheder, når den er sat over styr. Hans oplæg findes her E-Track: A platform for promoting public participation in energy policy – general framework and experience from the pilot project in RWM

E-track-rapporten nævner bl.a. vigtigheden af, at der stilles ressourcer til rådighed for befolkningen til kompetenceopbygning og ansættelse af uafhængige eksperter.

Dr. Merixtell Martell fra rådgivningsfirmaet Merience og medforfatter til JRC's rapporten gav et oplæg: Informed analysis and reflections on the E-TRACK RWM pilot project.

Hun nævnte, at karakteren af og niveauet for inddragelse, information og gennemsigtighed på lokalt niveau varierer i EU-landene. De klassiske kommunikationsmekanismer er ikke nok: der skal være en klar rollefordeling, f.eks. hvem svarer på hvad.

Ligeledes sagde Martell, at der mangler institutionaliserede kanaler for lokal borgerdeltagelse, og at der mangler en kultur for at involvere lokale borgere i nationale beslutninger.

Martell beklagede, at der ved denne lejlighed som ved mange andre manglede tilstedeværelse af politikere.

Jan Van Damme, BOOM Policy Research, lagde i sit oplæg Public participation in the area of Radioactive Waste Management - the NEA's Forum on Stakeholder Confidence (FSC) experience vægt på tillidsfaktorer. Hvad er nøgledrivere for at få borgernes tillid:

- Åbenhed, dvs. en holdning der omfatter en vilje til at lytte, forandre og tilpasse
- Gennemsigtighed hentyder til at gøre handlinger synlige og give borgerne adgang til forståelige informationer.

Efter dagens engagerede indlæg var der 3 debatgrupper om eftermiddagen, hvor Anne deltog i den om mediernes rolle i RWM. Debatten var hårdt styret af en journalist fra NucNet, der dog ved efterfølgende google-søgning viste sig at arbejde for Foratom (Den europæiske kernekraftindustri), hvad han ikke havde oplyst. Det samme gjaldt den person, der tog noter og refererede ordstyrerens synspunkter i plenum.

Sådan kan en dag, der lægger op til borgerinddragelse i forbindelse med RWM ende med en uigennemsigtig gruppedebat.

Borgerinddragelse i Danmark

I Danmark har den borgerinddragelse, der er nævnt i Beslutningsgrundlaget været helt fraværende. Der er udgivet nogle overfladiske pjecer, lagt rapporter ud på SUM's hjemmeside og holdt lovpligtige borgermøder i forbindelse med miljøvurderingen. Borgmestere, kommunale kontaktpersoner og borgergrupper har selv skullet rykke for at blive indkaldt til møder i sundhedsministeriet for at blive orienteret. Alle har savnet information og oplysning om slutdepotprocessen og efterspurgt inddragelse. Der er aldrig blevet oprettet det kontaktforum, der blev lovet i Beslutningsgrundlaget.

Danske myndigheder (DD, SUM, GEUS og SIS) har valgt DAD-modellen: "Vi ved bedst - I behøver kun at blive informeret". Også selv om Dansk Center for Miljøvurdering både i 2013 og 2014 opfordrede til inddragelse af andre aktører.

Vi håber, at myndighederne, herunder Dansk Dekommissionering og SIS, der nu har deltaget i to møder om borgerinddragelse bla. omtalte workshop i Bruxelles 7.9.15 skifter spor og begynder at tage borgerinddragelse alvorlig. Både fordi de kan se det fornuftige i det, men også fordi de nu er forpligtet til det jf. Euratom direktivets artikel 10.

Skrevet af Anne Albinus (Atom Posten) og Bodil Waagensen (Borgergruppen mod atomaffald på Lolland)

Links

EURATOM Projects, radioactive waste management and public participation: What have we learnt so far? A synthesis of principles Gianluca Ferraro and Merixtell Martell 2015

Hvad skal der til for at opnå tillid? Et bud fra atomaffaldsprocessen, Anders Rask, Morads. Oplæg på Miljøvurderingsdag 2013 DCEA

Links til Danmarks handlingsplan om ansvarsfuld håndtering om atomaffald kan findes her.

Påbegyndt liste over andre EU-landes nationale handlingsplaner her.
If. EU-direktivet af 19.7.2011 skal alle EU-landene senest 23.8.15
indsende en national handlingsplan til EU.

DD har lavet den danske plan. 26.3.15 holdt den svenske
strålsikkerhedsmyndighed (SSM) et seminar om deres
handlingsplan. SE SEMINAR HER. Der har været total lukkethed om
den danske plan.

t.o. presentation of Maurizio Boella at the 2015 Nuclear Safety
Conference

Indsendt af Anne Albinus og Jens Bjerneboe kl. onsdag, september 16, 2015

G+1 Anbefal dette på Google

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Indtast din kommentar...

Kommenter som: Vælg profil...

Nyere indlæg

Start

/Eldre indlæg

Abonner på: Kommentarer til indlægget (Atom)

Abonner på

Indlæg

Kommentarer

Søg i denne blog

Skabelonen Simple. Leveret af Blogger.